

Okvirna konvencija Vijeća Evrope o vrijednosti kulturne baštine za društvo

Faro, 27. oktobar 2005. godine

Preambula

Države članice Vijeća Evrope, potpisnice ove Konvencije,

Uzimajući u obzir da je jedan od ciljeva Vijeća Evrope ostvarivanje višeg nivoa jedinstva između članica u cilju očuvanja i njegovanja ideala i načela utemeljenih na poštivanju ljudskih prava, demokraciji i vladavini prava kao njihove zajedničke baštine,

Svjesne potrebe da ljudi i ljudske vrijednosti budu središnji činioc proširene i međudisciplinarne koncepcije kulturne baštine,

Naglašavajući vrijednost i potencijal razboritog korištenja kulturne baštine kao resursa održivog razvoja i kvaliteta života u društvu koje se neprekidno mijenja,

Priznavajući pravo svakog pojedinca da se bavi kulturnom baštinom po vlastitom izboru uz poštivanje prava i sloboda drugih kao aspekta prava na slobodno učestvovanje u kulturnom životu sadržanog u Općoj deklaraciji Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima (1948.) i zajamčenog Međunarodnim paktom o privrednim, socijalnim i kulturnim pravima (1966.),

Uvjerene u potrebu uključivanja svih pripadnika društva u proces definiranja i upravljanja kulturnom baštinom koji je u toku,

Uvjerene u ispravnost načela vezanih uz politike na području baštine i obrazovnih inicijativa koje postupaju sa svakom kulturnom baštinom jednakopravno i na taj način podstiču dijalog između kultura i vjera,

Pozivajući se na različite instrumente Vijeća Evrope, osobito na Evropsku kulturnu konvenciju (1954.), Konvenciju o zaštiti arhitektonskog blaga Evrope (1985.), Evropsku konvencije o zaštiti arheološke baštine (1992., revidirana) te Konvenciju o evropskom krajoliku (2000.),

Uvjerene u važnost stvaranja panevropskog okvira saradnje u dinamičnom procesu provođenja ovih načela,

Sporazumjele su se kako slijedi:

Odjeljak 1. - Ciljevi, definicije i načela

Član 1. - Ciljevi Konvencije

Stranke ove Konvencije saglasne su:

- a. priznati da su prava vezana uz kulturnu baštinu sastavni dio prava na učešće u kulturnom životu u skladu s definicijom iz Opće deklaracije o ljudskim pravima,
- b. priznati pojedinačnu i zajedničku odgovornost prema kulturnoj baštini;

c. naglasiti da očuvanje kulturne baštine i njezino održivo korištenje imaju za cilj ljudski razvoj i kvalitet života,

d. poduzeti potrebne korake na primjeni odredaba ove Konvencije glede:

- uloge kulturne baštine u izgradnji miroljubivog i demokratskog društva te u procesima održivog razvoja i unapređenja kulturne raznolikosti,
- višeg stupnja sinergije u nadležnostima između svih zainteresiranih javnih, institucionalnih i privatnih subjekata.

Član 2. - Definicije

U svrhe ove Konvencije,

- a. kulturna baština je skupina dobara naslijeđenih iz prošlosti koje ljudi identificiraju, neovisno o vlasništvu, kao odraz i izraz svojih vrijednosti, vjerovanja, znanja i tradicija koje su u stalnom procesu evoluiranja. Ona uključuje sve aspekte okoliša koji proizlaze iz međusobnog djelovanja ljudi i mjesta u vremenu,
- b. zajednica povezana baštinom sastoji se od pojedinaca koji specifična obilježja kulturne baštine drže vrijednim i žele ih, u okviru javnih akcija, očuvati i prenijeti budućim naraštajima.

Član 3. - Zajednička baština Evrope

Stranke su saglasne podsticati razumijevanje zajedničke evropske baštine koja se sastoji od:

- a. svih oblika kulturne baštine u Evropi koji zajedno tvore zajednički izvor sjećanja, razumijevanja, identiteta, kohezije i stvaralaštva, i
- b. ideala, načela i vrijednosti koje proizlaze iz iskustava stečenih tokom napretka i sukoba iz prošlosti a koje podstiču razvitak miroljubivog i stabilnog društva utemeljenog na poštivanju ljudskih prava, demokraciji i vladavini prava.

Član 4. - Prava i odgovornosti povezani s kulturnom baštinom

Stranke priznaju da:

- a. svi, pojedinačno ili skupa, imaju pravo na korištenje kulturne baštine kao i na doprinos njezinom obogaćivanju,
- b. svi, pojedinačno ili skupa, imaju obavezu poštivati kulturnu baštinu drugih na isti način kao i vlastitu a samim time i zajedničku baštinu Evrope,
- c. uživanje prava na kulturnu baštinu može podlijegati samo onim ograničenjima koja su nužna u demokratskom društvu za zaštitu javnog interesa i prava i sloboda drugih.

Član 5. - Zakoni i politike koje se odnose na kulturnu baštinu

Stranke se obavezuju:

- a. priznati javni interes vezan uz dijelove kulturne baštine u skladu s njihovim značajem za društvo,

- b. unaprijediti vrijednost kulturne baštine njezinom identifikacijom, proučavanjem, tumačenjem, zaštitom, očuvanjem i predstavljanjem,
- c. osigurati, u specifičnom kontekstu svake od stranaka, postojanje zakonskih odredbi za provedbu prava na kulturnu baštinu kako je definirano u članu 4.,
- d. podsticati privredno i socijalno ozračje koje podržava učešće u aktivnostima vezanim uz kulturnu baštinu,
- e. unapređivati zaštitu kulturne baštine kao središnjeg faktora u uzajamno povezanim ciljevima održivog razvoja, kulturne raznolikosti i savremenog stvaralaštva,
- f. priznati vrijednost kulturne baštine smještene na područjima pod njihovom jurisdikcijom bez obzira na njezino porijeklo,
- g. formulirati integrirane strategije koje bi olakšale provedbu odredaba ove Konvencije.

Član 6. - Učinak Konvencije

Nijedna odredba ove Konvencije neće se tumačiti na način da:

- a. ograničava ili ukida ljudska prava i temeljne slobode zaštićene međunarodnim instrumentima, osobito, Općom deklaracijom o ljudskim pravima i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,
- b. utječe na povoljnije odredbe vezane uz kulturnu baštinu i okoliš sadržane u drugom nacionalnom zakonodavstvu ili međunarodnim pravnim instrumentima,
- c. stvara provediva prava.

Odjeljak 2. - Doprinos kulturne baštine društvu i ljudskom razvitku

Član 7. - Kulturna baština i dijalog

Stranke preuzimaju obavezu putem javnih institucija i drugih nadležnih tijela:

- a. podsticati na razmatranje etike i načina predstavljanja kulturne baštine te poštivanje različitih tumačenja,
- b. podsticati procese pomirenja koji bi na ravnopravan način rješavali situacije u kojima različite zajednice pridaju protivuvjetovane vrijednosti istoj kulturnoj baštini,
- c. razvijati svijest o kulturnoj baštini kao resursu koji olakšava miroljubivi suživot podsticanjem povjerenja i uzajamnog razumijevanja u cilju rješavanja i sprječavanja sukoba,
- d. integrirati ove pristupe u sve aspekte cjeloživotnog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Član 8. - Okoliš, baština i kvalitet života

Stranke se obavezuju na korištenje svih obilježja kulturnog okoliša vezanih uz baštinu za:

- a. obogaćivanje procesa privrednog, političkog, socijalnog i kulturnog razvoja i planskog prostornog uređenja te po potrebi, izradu studija o utjecaju na kulturnu baštinu i usvajanja strategija ublažavanja posljedica,
- b. unapređivanje integralnog pristupa politikama vezanim uz kulturnu, biološku, geološku i krajoliku raznolikost u cilju postizanja ravnoteže između ovih elemenata,
- c. jačanje socijalne kohezije za podizanje svijesti o zajedničkoj odgovornosti prema prostoru u kojem ljudi žive,
- d. promoviranje kvaliteta kao cilja savremenih intervencija u krajolik bez ugrožavanja njegovih kulturnih vrijednosti.

Član 9. - Održivo korištenje kulturne baštine

U cilju očuvanja kulturne baštine stranke se obavezuju:

- a. podsticati poštivanje integriteta kulturne baštine poduzimanjem mjera koje će osigurati da odluke o promjenama budu utemeljene na razumijevanju danih kulturnih vrijednosti,
- b. definirati i promovirati načela održivog upravljanja te podsticanja očuvanja;
- c. poduzimati mjere koje će osigurati da svi opći tehnički standardi uzmu u obzir specifične zahtjeve očuvanja kulturne baštine,
- d. podsticati korištenje materijala, tehnika i vještina utemeljenih na tradiciji te ispitivanje mogućnosti njihove primjene u današnjim uvjetima,
- e. podsticati visokokvalitetni rad sistemima stručnih kvalifikacija i izdavanja dozvola pojedincima, preduzećima i institucijama.

Član 10. - Kulturna baština i privredne aktivnosti

U cilju punog korištenja potencijala kulturne baštine kao faktora održivog privrednog razvoja, stranke se obavezuju:

- a. podizati svijest o korištenju privrednog potencijala kulturne baštine,
- b. priznavati specifični karakter i interese kulturne baštine pri izradi privrednih politika i
- c. preduzimati mjere kojima bi osigurale da ove politike poštuju integritet kulturne baštine ne narušavajući njezine bitne vrijednosti.

Odjeljak 3. - Zajednička odgovornost za kulturnu baštinu i javno učešće

Član 11. - Organiziranje javne odgovornosti za kulturnu baštinu

U upravljanju kulturnom baštinom, stranke se obavezuju:

- a. promovirati integrirani pristup i dobru obaviještenost javnih institucija u svim sektorima i na svim nivoima,

- b. izraditi pravne, finansijske i stručne okvire koji omogućuju zajedničke akcije javne uprave, stručnjaka, vlasnika, investitora, poslovnih krugova, nevladinih organizacija i civilnog društva,
- c. razvijati inovativne načine saradnje između institucija javne uprave i ostalih učesnika,
- d. poštivati i podsticati dobrovoljne inicijative koje dopunjuju aktivnosti organa javne uprave,
- e. podsticati nevladine organizacije koje se bave očuvanjem baštine da djeluju u javnom interesu.

Član 12. - Pristup kulturnoj baštini i demokratsko učešće

Stranke se obavezuju:

- a. podsticati sve da učestvuju u:
  - procesu identifikacije, proučavanja, tumačenja, zaštite, očuvanja i predstavljanja kulturne baštine,
  - javnom promišljanju i raspravama o mogućnostima i izazovima vezanim uz kulturnu baštinu,
- b. pridavati značaj onim vrijednostima kojima svaka od zajednica povezanih baštinom pripisuje kulturnoj baštini s kojom se identificira,
- c. priznavati značaj uloge dobrovoljnih organizacija kao partnera u aktivnostima i kao konstruktivnih kritičara politika vezanih uz kulturnu baštinu,
- d. preduzimati mjere za unapređenje pristupa baštini, osobito mladih ljudi i invalida kako bi se razvila svijest o njezinoj vrijednosti, potrebi za održavanjem i očuvanjem te o koristima koje iz nje mogu proizaći.

Član 13. - Kulturna baština i znanje

Stranke se obavezuju:

- a. olakšavati integriranje elemenata kulturne baštine u nastavne programe na svim nivoima obrazovanja, ne nužno kao predmeta za sebe već kao plodnog izvora proučavanja u okviru drugih predmeta,
- b. jačati veze između obrazovanja o kulturnoj baštini i stručnog osposobljavanja,
- c. podsticati interdisciplinarno istraživanje kulturne baštine, zajednica povezanih baštinom, okoliša i njihove međusobne povezanosti,
- d. podsticati trajno stručno osposobljavanje i razmjenu znanja i vještina i unutar i izvan obrazovnog sistema.

Član 14. - Kulturna baština i informacijsko društvo

Stranke se obavezuju na razvijanje digitalne tehnologije u cilju osiguravanja veće dostupnosti kulturnoj baštini i prednostima koje iz toga proistječu i to:

- a. podsticanjem inicijativa koje unapređuju kvalitet sadržaja te nastoje osigurati raznolikost jezika i kultura u informacijskom društvu,
- b. podržavanjem međunarodno kompatibilnih standarda za proučavanje, očuvanje, unapređenje i sigurnost kulturne baštine kao i za suzbijanje nedopuštene trgovine kulturnim dobrima,
- c. preduzimanju koraka na ukidanju prepreka u dostupnosti informacijama o kulturnoj baštini, osobito u obrazovne svrhe, istodobno štiteći intelektualna prava,
- d. sviješću o tome da izrada digitalnih sadržaja vezanih uz baštinu ne smije prejudicirati očuvanje postojeće baštine.

Odjeljak 4. - Praćenje i saradnja

Član 15. - Akcije stranaka

Stranke se obavezuju:

- a. izraditi, putem Vijeća Evrope, sistem praćenja koji bi obuhvatio zakone, politiku i prakse vezane uz kulturnu baštinu u skladu s načelima sadržanim u ovoj Konvenciji,
- b. održavati, razvijati i unositi podatke u zajednički informacijski sistem, dostupan javnosti koji bi olakšao procjene o ispunjavanju obaveza iz ove Konvencije svake od stranaka.

Član 16. - Mehanizam praćenja

a. Odbor ministara, u skladu sa članom 17. Statuta Vijeća ministara imenovat će odgovarajući odbor ili naložiti jednom od postojećih odbora da prati primjenu Konvencije pri čemu će taj odbor biti ovlašten da donese poslovnik o radu.

b. Imenovani odbor:

- donosi, po potrebi, poslovnik o radu,
- upravlja zajedničkim informacijskim sistemom iz člana 15., prateći način na koji se svaka od obaveza iz ove Konvencije ispunjava,
- na zahtjev jedne ili više stranaka, daje savjetodavno mišljenje o bilo kojem pitanju vezanom uz tumačenje Konvencije, uzimajući u obzir sve pravne isprave Vijeća Evrope,
- na prijedlog bilo koje stranke ili stranaka, obavlja procjenu provedbe Konvencije,
- podstiče međusektorsku primjenu ove Konvencije saradnjom s drugim odborima i učešćima u inicijativama Vijeća Evrope,
- izvještava Odbor ministara o svojim aktivnostima.

Odbor može u svoje aktivnosti uključiti stručnjake i promatrače.

Član 17. - Saradnja na aktivnostima praćenja rezultata

Stranke se obavezuju saradivati međusobno i preko Vijeća Evrope u ostvarivanju ciljeva i načela ove Konvencije, a osobito u podsticaju priznavanja zajedničke baštine Evrope, i to:

- a. izradom i provedbom strategija za saradnju u rješavanju prioriteta identificiranih tokom procesa praćenja,
- b. podsticanjem multilateralnih i prekograničkih aktivnosti i izradom mreža regionalne saradnje u cilju provođenja ovih strategija,
- c. razmjenom, razvojem, kodificiranjem i osiguravanjem širenja dobrih praksi,
- d. obavještanjem javnosti o ciljevima i provedbi ove Konvencije.

Bilo koja od stranaka može, na temelju sporazuma, ući u finansijske dogovore radi lakše realizacije međunarodne saradnje.

Odjeljak 5. - Zaključne odredbe

Član 18. - Potpisivanje i stupanje na snagu

- a. Ova je Konvencija otvorena za potpisivanje državama članicama Vijeća Evrope.
- b. Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog sekretara Vijeća Evrope.
- c. Ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma na koji je deset država članica Vijeća Evrope izrazilo svoj pristanak biti vezane Konvencijom u skladu s odredbama prethodnog stava.
- d. U odnosu na svaku državu potpisnicu koja naknadno izrazi svoj pristanak da bude vezana Konvencijom, Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma polaganja isprava o ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju.

Član 19. – Pristupanje

- a. Nakon stupanja na snagu ove Konvencije, Odbor ministara Vijeća Evrope može pozvati bilo koju državu koja nije članica Vijeća Evrope te Evropsku uniju da pristupi Konvenciji većinskom odlukom iz člana 20.d Statuta Vijeća Evrope i jednoglasnom odlukom predstavnika država ugovornica koje imaju pravo biti članice Odbora.
- b. U odnosu na svaku državu koja pristupa, ili Evropsku uniju u slučaju njezinog pristupanja, ova Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma polaganja isprave o pristupu kod Glavnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 20. - Teritorijalna primjena

- a. Svaka država može, povodom potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, pobliže označiti područje ili područja na koje će se primjenjivati ova Konvencija.

b. Svaka stranka može naknadno, u bilo koje vrijeme, izjavom upućenom glavnom sekretaru Vijeća Evrope, proširiti primjenu ove Konvencije na bilo koje drugo područje navedeno u toj izjavi. U odnosu na to područje, Konvencija stupa na snagu prvoga dana mjeseca nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma na koji je glavni sekretar primio takvu izjavu.

c. Svaka izjava dana u skladu s prethodna dva stava može, u odnosu na svako područje navedeno u takvoj izjavi, biti povučena obavješću o tome glavnom sekretaru. Povlačenje proizvodi učinak prvoga dana mjeseca nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma kada je glavni sekretar primio takvu izjavu.

Član 21. – Otkazivanje

a. Svaka stranka može u svako doba otkazati ovu Konvenciju pisanom obavješću upućenom glavnom sekretaru Vijeća Evrope.

b. Takvo otkazivanje stupa na snagu prvoga dana mjeseca nakon isteka perioda od šest mjeseci od datuma kada je glavni sekretar primio obavijest.

Član 22. - Izmjene i dopune

a. Svaka stranka te Odbor spomenut u članu 16. mogu predložiti izmjene i dopune ove Konvencije.

b. Svi prijedlozi izmjena i dopuna upućuju se Glavnom sekretaru Vijeća Evrope koji ih prosljeđuje državama članicama Vijeća Evrope, drugim strankama i državama koje nisu članice, a koje su pozvane da pristupe ovoj Konvenciji u skladu s članom 19.

c. Odbor će ispitati sve predložene izmjene i dopune i dostaviti tekst usvojen većinom od tri četvrtine predstavnika stranaka u Odboru ministara na usvajanje. Usvajanjem od strane Odbora ministara većinom glasova iz člana 20.d Statuta Vijeća Evrope i jednoglasnim glasanjem država stranaka koje imaju pravo na predstavnika u Odboru ministara, tekst će se uputiti strankama na prihvaćanje.

d. Svaka izmjena i dopuna stupa na snagu za stranke koje su je prihvatile prvoga dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma na koji je deset država članica Vijeća Evrope izvjestilo glavnog sekretara Vijeća Evrope o prijehu izmjena i dopuna. U odnosu na svaku stranku koja je naknadno prihvatila, izmjena i dopuna stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma na koji je odnosna stranka izvjestila glavnog sekretara o prijehu izmjene i dopune.

Član 23. – Obavijesti

Glavni sekretar Vijeća Evrope obavještava države članice Vijeća Evrope, svaku državu koja je pristupila ili je pozvana da pristupi ovoj Konvenciji, te Evropsku uniju ako je ona pristupila ili je pozvana da pristupi, o:

a. Svakom potpisu,

b. polaganju svake isprave o ratifikaciji, prijehu, odobrenju ili pristupu,

c. svakom datumu stupanja na snagu ove Konvencije u skladu s odredbama članova 18., 19. i 20.,

d. svakoj predloženoj izmjeni i dopuni ove Konvencije u skladu s odredbama člana 22.,

e. svakom drugom činu, obavijesti ili saopćenju u vezi s ovom Konvencijom.

U potvrdu toga su potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali ovu Konvenciju.

Sastavljenu u Farou, 27. oktobar 2005., na engleskom i francuskom, s tim da su oba teksta jednako vjerodostojna, u jednom jedinom primjerku, koji ostaje sačuvan u arhivu Vijeća Evrope. Glavni sekretar Vijeća Evrope dostavit će ovjerenu kopiju svakoj državi članici Vijeća Evrope i svakoj državi pozvanoj da pristupi ovoj Konvenciji.